

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 listopada 2015 r. (data prezentaty biura podawczego Sądu) powód R. P. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej A. Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 7.735,03 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 20 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, a ponadto o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko, powód podał, iż jego poprzednika prawnego B. K. łączył z pozwaną Spółką stosunek umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, potwierdzony polisą nr (...). Umowa ubezpieczenia uległa rozwiązaniu w dniu 19 stycznia 2012 r. Pozwana dokonała umorzenia środków zgromadzonych na indywidualnym rachunku bankowym prowadzonym dla umowy ubezpieczenia powoda, wynoszących łącznie kwotę 9.668,79 zł. Po tym, strona pozwana pobrała od powoda, jako opłatę likwidacyjną kwotę 7.735,03 zł - odpowiadającą 80% wartości zgromadzonych przez niego środków. Powód dowodził, że postanowienia określające ryczałtową i automatyczną opłatę likwidacyjną zostały uznane przez (...) za abuzywne i zostały wpisane do rejestru UOKiK. Nadto opłata ta nie jest elementem istotnym umowy ubezpieczenia na życie. Powód twierdził, że powyższe postanowienia umowne sprzeczne są z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes konsumenta, wypełniają tym samym dyspozycję art. 385¹ § 1 kc oraz 385³ pkt 17 k.c. Zarzucił, że rozliczenie umowy zostało dokonane przez pozwaną z pominięciem wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, na podstawie którego postanowienie dotyczące ryczałtowej wysokości opłaty likwidacyjnej zostało wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod nr (...). Z kolei klauzula w oparciu, o którą pozwana pobrała od powoda sporną opłatę likwidacyjną, jest identyczna z tą wpisaną do ww. rejestru. Powyższą wierzytelność powód nabył od B. K. na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 02 października 2015 r. (pozew k. 1-2v.).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana A. Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenia na jej rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Przed szczegółowym ustosunkowaniem się do treści żądania zawartego w pozwie, strona pozwana powołując się na treść art. 819 k.c., podniosła zarzut przedawnienia roszczenia w dniu 19 stycznia 2015 r., a nadto zarzut, jakoby korzyść, którą uzyskała od powoda została zużyta w taki sposób, że nie jest ona (i nigdy nie była) wzbogacona względem powoda.

Strona pozwana odnosząc się do meritum sprawy przyznała, że zawarła z poprzednikiem prawnym powoda wskazaną umowę ubezpieczenia na życie. Podniosła, że integralną częścią umowy były OWU (...)OWU- (...) oraz załącznik IFU-ZAL-0308-10. Umowa wygasła wskutek nieopłacenia przez powoda wymagalnej składki regularnej i wpływu zakreślonego mu dodatkowego terminu na jej zapłatę. Pozwana przyznała, że pobrała od poprzednika prawnego powoda kwotę w wysokości 7.735,03 zł tytułem opłaty likwidacyjnej. Zarzuciła niedopuszczalność stosowania przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu w odniesieniu do zobowiązań umownych, w tym zobowiązań stron na tle umowy ubezpieczenia zawartej z powodem. Wskazała na brak abuzywności klauzul będących podstawą do naliczania opłaty likwidacyjnej. Argumentowała, że postanowienia dotyczące opłat likwidacyjnych są postanowieniami obejmującymi główne świadczenia stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Pozwana stanęła też na stanowisku, że klauzule te nie kształtują praw i obowiązków konsumenta – w tym powoda – w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i nie naruszają rażąco jego interesów. Podnosiła, że pomimo wpisu do rejestru klauzul abuzywnych postanowienia umowy dotyczące opłaty likwidacyjnej ważność i skuteczność takiej klauzuli winna być badana przez Sąd w trybie indywidualnej kontroli wzorca. Pozwana wskazała ponadto, że długoterminowość umowy determinuje gospodarkę finansową pozwanego towarzystwa. Powołała się także na art. 18 ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Wskazała, że funkcją opłaty likwidacyjnej było wyrównania poniesionego uszczerbku przez pozwaną na skutek wcześniejszego niż zakładano zakończenia umowy z przyczyn leżących po stronie konsumenta. Pozwana wskazała także na poniesione przez siebie koszty pośrednie i bezpośrednie, w tym koszt wystawienia polisy 260,00 zł, rozwiązania umowy 280,00 zł i koszty akwizycji, w tym koszty prowizji wypłaconej agentowi ubezpieczeniowemu (...) - W. Z. 2.818,75 zł, który

zawierał umowę ubezpieczenia na życie z B. K. (łącznie 3.358,75 zł). Dowodziła, że pobrała od poprzednika prawnego powoda wyłącznie opłatę, która miała pokryć jej koszty związane z zawartą umową o nr (...), wobec czego nie jest bezpodstawnie wzbogaconą jego kosztem. Wreszcie pozwana zakwestionowała żądanie o odsetki ustawowe, powołując się na treść przepisów art. 455 k.c. oraz 817 § 1 k.c. Wskazała, że ze względu na brak wcześniejszego wezwania do zapłaty, odsetki można ewentualnie naliczać dopiero od 31 dnia po doręczeniu jej pozwu. (odpowiedź na pozew - k. 29-35).

Sąd Rejonowy uznał za ustalone następujące okoliczności:

Pomiędzy B. K. (konsumentem) oraz A. Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą w W. (przedsiębiorcą) doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) Program (...) 2008 (...), potwierdzonej polisą ubezpieczeniową nr (...) z datą rozpoczęcia odpowiedzialności Towarzystwa (...) na dzień 17 sierpnia 2009 r. Umowa ubezpieczenia na życie została zawarta na podstawie Ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) 2008 (...) o oznaczeniu (...)OWU- (...) (dalej: „OWU”) oraz załącznika do Ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym o oznaczeniu (...) -10, będących integralną częścią tej umowy. Na podstawie rzeczonyj umowy B. K. była zobowiązana do regularnego uiszczania składek w wysokości 342,00 zł miesięcznie, do 17 dnia każdego miesiąca kalendarzowego. Status polisy opłaconej wynosił 41.000,00 zł. Rocznicą polisy przypadała na dzień 17 sierpnia każdego roku polisowego. Przy zawarciu umowy B. K. otrzymała OWU wraz z załącznikiem do OWU i zaakceptowała ich treść. Umowa została zawarta za pośrednictwem agenta ubezpieczeniowego (...) W. Z.. Ponadto B. K. składając ww. wniosek o zawarcie rzeczonyj umowy przyjęła do wiadomości, iż w wypadku odstąpienia od umowy ubezpieczenia, wysokość zwracanej kwoty przez pozwane Towarzystwo (...) zostanie ustalona z uwzględnieniem postanowień OWU.

(dowody): wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia na formularzu pozwanego – k. 45-46v.; polisa (...) – k. 12-13; OWU (...)OWU- (...) – k. 11-17v.; załącznik do OWU – k. 47-48v.; regulamin funduszy – k. 16v.-17v.; regulamin portfela – k. 18-19; regulamin portfela aktywnej alokacji – k. 28-30v.; informacja KRS pozwanej – k. 39-44).

Pozwane Towarzystwo (...) według zapisów z umowy wraz z OWU zostało uprawnione do pobrania m.in. opłaty likwidacyjnej oraz opłaty od wykupu (§ 18 ust. 1 pkt 5) i 6) OWU). Ponadto zostało upoważnione do pobierania oprócz tego następujących opłat: za zarządzanie (od 1,95% do 2,90% rocznie); administracyjnej (11,50 zł miesięcznie), za ryzyko (w wysokości szczegółowo podanej w polisie); transakcyjnej (w kwocie 15,00 zł); za wznowienie umowy ubezpieczenia (w kwocie 200,00 zł), opłaty za przewalutowanie oraz opłaty od wykupu (w wysokości 1 % wartości środków wypłacanych z rachunku ubezpieczenia).

Zgodnie z OWU, umowa ubezpieczenia na życie o oznaczeniu (...) miała na celu długoterminowe gromadzenie środków finansowych przez nabywanie jednostek uczestnictwa ze środków pochodzących ze składek. Przedmiotem umowy jest ubezpieczenie życia ubezpieczanego (§ 3 OWU). Zakres ubezpieczenia, gdy A. ponosi odpowiedzialność zgodnie z OWU, obejmuje takie zdarzenia jak śmierć ubezpieczanego oraz dożycie przez ubezpieczanego stu lat (§ 4 OWU). Podstawą zawarcia przedmiotowej umowy ubezpieczenia jest prawidłowo wypełniony i podpisany przez ubezpieczającego wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia (§ 8 ust. 1 OWU). Przed zawarciem umowy ubezpieczenia Towarzystwo doręcza ubezpieczającemu tekst ogólnych warunków umowy (§ 10 ust. 1 OWU). Towarzystwo zostało uprawnione do pobrania m.in. opłaty likwidacyjnej oraz opłaty za wykup (§ 18 ust. 1 pkt 5) i 6) OWU).

Zgodnie z § 18 ust. 6 OWU wysokość opłaty likwidacyjnej została ustalona procentowo i pobierana z subkonta składek regularnych, poprzez umorzenie jednostek uczestnictwa, przed całkowitą wypłatą, w razie wygaśnięcia umowy ubezpieczenia w sytuacjach wskazanych w § 12 ust. 2, § 25 ust. 2 pkt. 2, 3 i 5 OWU oraz od tej części częściowej wypłaty z subkonta składek regularnych, która powoduje, że wartość subkonta składek regularnych staje się niższa od kwoty odpowiadającej statusowi polisy opłaconej (...). Jednostki uczestnictwa są umarzane w proporcjach odpowiadających udziałowi w poszczególnych funduszach w wartości rachunku ubezpieczającego – w razie całkowitej wypłaty albo wygaśnięcia umowy ubezpieczenia w sytuacjach wskazanych w § 12 ust. 2 oraz § 25 ust. 2 pkt. 2, 3 i 5 OWU. W myśl § 2 pkt. 2) OWU całkowita wypłata dokonywana jest na podstawie zlecenia

ubezpieczającego, w złotych całości środków zgromadzonych na rachunku ubezpieczającego, po pobraniu stosownego podatku dochodowego od osób fizycznych. Podatek dochodowy jest pobierany w razie osiągnięcia dochodu z tytułu inwestowania składek w fundusze, stanowiącego różnicę między kwotą całkowitej wypłaty, zmniejszoną o należne opłaty, a sumą składek, które zostały zainwestowane w fundusze, z uwzględnieniem różnic kursowych (§ 2 pkt 2) OWU). Jednostki uczestnictwa są umarzane w proporcjach odpowiadających udziałowi poszczególnych funduszy (...) w wartości rachunku ubezpieczającego – w razie całkowitej wypłaty albo wygaśnięcia umowy ubezpieczenia w sytuacjach wskazanych w § 12 ust. 2 oraz § 25 ust. 2 pkt 2, 3 i 5 OWU (§ 18 ust. 7 OWU). Po upływie okresu, w którym jest pobierana opłata likwidacyjna, została przewidziana możliwość przekształcenia umowy ubezpieczenia w umowę ubezpieczenia dopuszczającą wypłaty o charakterze regularnym, nie objęte opłatami od wykupu (§ 18 ust. 7 OWU). Wysokość opłaty likwidacyjnej została określona w załączniku do ogólnych warunków ubezpieczenia (§ 19 ust. 1 OWU).

W § 25 ust. 1 OWU ustalono, iż umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu w razie wypowiedzenia przez ubezpieczającego z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Wypowiedzenie nie wymaga uzasadnienia i może być dokonane w każdym czasie. Natomiast z ust. 2 pkt 3) § 25 wynika, że umowa ubezpieczenia wygasa w dacie upływu terminu, nie krótszego niż 14 dni, wskazanego w wezwaniu do zapłaty kwoty zapewniającej osiągnięcie minimalnej wartości subkonta składek regularnych – jeżeli w okresie od osiągnięcia przez umowę ubezpieczenia statusu polisy opłaconej, wartość subkonta składek regularnych spadła poniżej minimalnej wartości subkonta składek regularnych. Nadto zgodnie z § 25 ust. 2 pkt. 4 umowa ubezpieczenia wygasa w dacie całkowitej wypłaty. W myśl § 21 ust 11 OWU całkowita wypłata może być dokonana na wniosek ubezpieczającego w każdym czasie. Nadto wskazano w § 32 OWU, iż w sprawach nieuregulowanych ogólnymi warunkami ubezpieczenia będą miały zastosowanie obowiązujące przepisy prawa polskiego.

W załączniku do OWU o oznaczeniu (...) -10 ale także i w samej umowie ubezpieczenia na życie o numerze (...) określono, iż opłata likwidacyjna jest pobierana od środków wypłaconych z subkonta składek regularnych w następującej wysokości: 99% - do dnia poprzedzającego pierwszą i drugą rocznicę polisy w wysokości; 80% - od drugiej rocznicy polisy do dnia poprzedzającego trzecią rocznicę polisy; 70% - od trzeciej rocznicy polisy do dnia poprzedzającego czwartą rocznicę polisy; 60% - od czwartej rocznicy polisy do dnia poprzedzającego piątą rocznicę polisy; 50% - od piątej rocznicy polisy do dnia poprzedzającego szóstą rocznicę polisy; 40% - od szóstej rocznicy polisy do dnia poprzedzającego siódmą rocznicę polisy; 30% - od siódmej rocznicy polisy do dnia poprzedzającego ósmą rocznicę polisy; 20% - od ósmej rocznicy polisy do dnia poprzedzającego dziewiątą rocznicę polisy; 10% - od dziewiątej rocznicy polisy do dnia poprzedzającego dziesiątą rocznicę polisy. Dopiero od 10 roku polisy, pozwane Towarzystwo (...) utraciło uprawnienie do pobierania opłaty likwidacyjnej od środków wypłaconych z subkonta składek regularnych.

(dowody: polisa (...) – k. 12-13; OWU (...)OWU- (...) – k. 11-17v.; załącznik do OWU – k. 47-48v.; regulamin funduszy – k. 16v.-17v.).

Wyrokiem z dnia 07 października 2011 r. w sprawie XVII AmC 1704/09, Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał stosowania przez "A. Towarzystwo (...)A. z siedzibą w W. w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o następującej treści:

"Opłata likwidacyjna jest pobierana w wysokości wskazanej w tabeli poniższej:

Rok P., w którym jest pobierana opłata likwidacyjna od środków wypłaconych z Subkonta z Składek Regularnych	Wysokość opłaty likwidacyjnej stanowiąca procent środków wypłaconych z Subkonta Składek Regularnych
1	99%

2	99%
3	80%
4	70%
5	60%
6	50%
7	40%
8	30%
9	20%
10	10%

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2012 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI ACa 87/12 oddalił apelację od powyższego wyroku. Treść tego postanowienia umownego została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych pod nr (...). (okoliczności bezsporne).

Z kolei wyrokiem z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie o sygn. akt XVII AmC 974/11, Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał stosowania przez "A. Towarzystwo (...)".A. z siedzibą w W. w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o następującej treści:

1. "W razie odstąpienia od Umowy (...) Towarzystwo zwraca Ubezpieczającemu Wartość Rachunku Ubezpieczającego, ustaloną według wyceny Jednostek Uczestnictwa najpóźniej z dziewiątego Dnia Wyceny po dniu zaakceptowania przez Towarzystwo oświadczenia o odstąpieniu od Umowy (...), zwiększoną o pobrane opłaty, wskazane w § 18 ust. 1 pkt 1-6".

2. "Opłata likwidacyjna pobierana z Subkonta Składek regularnych, poprzez umorzenie Jednostek Uczestnictwa, przed Całkowitą Wypłatą, w razie wygaśnięcia Umowy (...) [...] oraz tej części Częściowej Wypłaty z Subkonta Składek Regularnych, która powoduje, że Wartość Subkonta Składek Regularnych staje się niższa od kwoty odpowiadającej Statusowi Polisy Opłaconej przed wskazaną poniżej Rocznicą Polisy, w następującej wysokości:

do dnia poprzedzającego 1. Rocznicę Polisy -100,0%

od 2. Rocznicy Polisy do dnia poprzedzającego 3. Rocznicę Polisy - 80,0%

od 3. Rocznicy Polisy do dnia poprzedzającego 4. Rocznicę Polisy - 70,0%

od 4. Rocznicy Polisy do dnia poprzedzającego 5. Rocznicę Polisy - 60,0%

od 5. Rocznicy Polisy do dnia poprzedzającego 6. Rocznicę Polisy - 50,0%

od 6. Rocznicy Polisy do dnia poprzedzającego 7. Rocznicę Polisy - 40,0%
od 7. Rocznicy Polisy do dnia poprzedzającego 8. Rocznicę Polisy - 30,0%
od 8. Rocznicy Polisy do dnia poprzedzającego 9. Rocznicę Polisy - 20,0%
od 9. Rocznicy Polisy do dnia poprzedzającego 10. Rocznicę Polisy - 10,0%
od 10. Rocznicy Polisy - 0%".

3. "Opłata likwidacyjna pobierana jest w wysokości wskazanej w tabeli poniżej:

Rok polisowy, w którym jest pobierana opłata likwidacyjna od środków wypłacanych z Subkonta Składek Regularnych
Wysokość opłaty likwidacyjnej stanowiąca procent środków wypłacanych z Subkonta Składek

1 100%

2 100%

3 80%

4 70%

5 60%

6 50%

7 40%

8 30%

9 20%

Wyrokiem z dnia 04 kwietnia 2013 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI ACa 1324/12 oddalił apelację od powyższego wyroku. Postanowienie to w dniu 14 maja 2013 roku zostało wpisane do rejestru klauzul abuzywnych pod nr (...) i (...).

(okoliczności bezsporne).

Po wygaśnięciu przedmiotowej umowy ubezpieczenia na życie w dniu 19 stycznia 2012 r. oraz dokonaniu umorzenia środków zgromadzonych na indywidualnym rachunku B. K., pozwane Towarzystwo (...) dokonało całkowitego wykupu polisy, potrącając przy tym kwotę 7.735,03 z tytułu opłaty likwidacyjnej. Wartość środków zgromadzonych na rachunku umowy B. K. w dacie rozwiązania umowy ubezpieczenia o nr (...) wynosiła kwotę 9.668,79 zł. Potrącona opłata likwidacyjna odpowiadała 80% tejże wartości.

(okoliczności bezsporne).

W dniu 02 października 2015 r. pomiędzy B. K. (cedentem) a powodem R. P. (cesjonariuszem) została zawarta umowa przelewu wierzytelności. Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy cedent oświadczył, że przysługują mu wierzytelności wyszczególnione w ust. 2 w stosunku do A. Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W., których łączna wartość wynosi 7.735,03 zł, potwierdzona rozliczeniem przygotowanym przez dłużnika, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy. Na mocy powyższej umowy B. K. sprzedała wierzytelności wraz ze wszystkimi do nich prawami, przenosząc je na powoda R. P. (§ 2 ust. 1).

(dowód: umowa przelewu wierzytelności – k. 7-8v, okoliczność niekwestionowana przez pełnomocnika pozwanego – k. 8o).

Do chwili obecnej pozwane Towarzystwo (...) nie dokonało zwrotu żądanej pozwem kwoty.

(okoliczności bezsporne).

Powyższe ustalenia zostały poczynione na podstawie wyżej powołanych dowodów. Pokreślić należy, że okoliczności faktyczne związane z kształtowaniem się stosunku umownego między stronami były co do zasady bezsporne, spór zaś dotyczył przede wszystkim zasadności ustalenia oraz pobrania przez pozwaną opłaty likwidacyjnej w związku z wygaśnięciem łączącej je umowy ubezpieczenia na życie. Strony postępowania nie kwestionowały treści oświadczeń zawartych w tych dokumentach. Sąd również nie powziął wątpliwości co do ich wiarygodności i autentyczności, włączając je do postawy ustaleń faktycznych w sprawie.

Wskazać należy również, iż okoliczności bezsporne w ogóle nie wymagały wykazywania ich prawdziwości za pomocą dowodów zgodnie z treścią art. 229 - 230 k.p.c. albowiem zostały przez strony wprost przyznane, bądź też nie zostały zaprzeczone, co zostało przez Sąd ocenione na zasadzie przywołanych przepisów. Na tej podstawie Sąd uznał za bezsporną okoliczność potrącenia przez pozwaną z środków zgromadzonych przez poprzednika prawnego powoda opłaty likwidacyjnej w wysokości 7.735,03 zł.

Sąd nie poczynił ustaleń faktycznych na podstawie złożonych wraz z odpowiedzią na pozew rachunków, wyciągów z rachunków, zestawień prowizyjnych oraz oświadczeń dyrektora departamentu finansowego i aktuarusza. W ocenie Sądu, przeprowadzenie powyższych dowodów byłoby zbędne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Zaznaczyć bowiem należy, że fakt pobrania określonej prowizji przez agenta ubezpieczeniowego był bezsporny, istotą sporu była zaś sama zasada obciążenia poprzednika prawnego powoda kosztami jego wynagrodzenia. Z uwagi na powyższe Sąd nie poczynił ustaleń faktycznych w oparciu o te dokumenty prywatne. Żaden z powołanych przez strony dowodów nie wskazywał na fakt, iż B. K. w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia na życie nr (...), bądź w trakcie jej wykonywania, zobowiązała się do zwrotu na rzecz strony pozwanej kosztów dystrybucji (tj. kosztów akwizycji obejmujących wynagrodzenia agentów ubezpieczeniowych), w szczególności na wypadek wygaśnięcia umów przed upływem 10 lat ich trwania. Wypada również zauważyć, że poniesienie tych kosztów przez pozwaną Spółkę nie pozostawało w związku przyczynowym z wygaśnięciem łączącej B. K. i pozwaną umowy ubezpieczenia, o czym także w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie niemalże w całości.

Bezsporne między stronami były w niniejszej sprawie okoliczności dotyczące tak zawarcia jak i wygaśnięcia umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) 2008 (...) potwierdzonej polisą ubezpieczeniową (...), zawartą przez B. K. – tj. poprzednika prawnego powoda – oraz pozwaną Spółkę. Wątpliwości ponadto nie budziła okoliczność skutecznego przeniesienia na powoda wierzytelności z tytułu zwrotu nienależnego świadczenia, jakim była potrącona opłata likwidacyjna, na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 02 października 2015 r. Żadna ze stron nie kwestionowała wartości środków zgromadzonych na rachunku umowy po ich umorzeniu, stanowiących podstawę ustalenia przez stronę pozwaną opłaty likwidacyjnej w wysokości 80% wartości polisy nr (...). Spór w niniejszej sprawie dotyczył natomiast kwestii zasadności naliczenia i pobrania przez pozwaną Spółkę od B. K. (powoda) opłaty likwidacyjnej w związku z wygaśnięciem ww. umowy. Powód w niniejszym procesie przede wszystkim podnosił zarzut abuzywności postanowień umownych dotyczących sposobu naliczania opłaty likwidacyjnej.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że poprzednik prawny powoda B. K. zawierając umowę ubezpieczenia na życie z pozwanym Towarzystwem występowała w roli konsumenta. Jednoznacznie na to wskazuje definicja zawarta w art. 22¹ k.c., zgodnie z którą za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej

bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Definicja konsumenta dająca się wyinterpretować z art. 22¹ k.c. zawiera cztery elementy. Po pierwsze, konsumentem może być tylko osoba fizyczna, po drugie, musi ona dokonywać czynności prawnej, po trzecie, czynność ta pozostaje w określonej relacji z rolą społeczną tej osoby, a po czwarte, adresatem oświadczenia woli jest przedsiębiorca. W przypadku pojęcia konsumenta nie chodzi zatem o cechę własną osoby fizycznej, a analizę stosunku zobowiązaniowego, z jakiego dochodzi ona roszczenia. O tym, czy podmiot jest konsumentem, czy też nie decyduje to, z kim wchodzi w relacje i jaki mają one charakter.

Umowa ubezpieczenia na życie jest umową nazwaną, do której zastosowanie mają przepisy znajdujące się w szczególności w tytule XXVII, dziale I i III Kodeksu cywilnego oraz przepisy zawarte w ustawie z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (j.t. Dz. U. z 2010 r., nr 11, poz. 66 ze zm.). Umowa ubezpieczenia na życie ma charakter umowy dwustronnie zobowiązującej i odpłatnej – po obu stronach powstają określone prawa oraz obowiązki. Stronami analizowanej umowy są ubezpieczyciel i ubezpieczający/ubezpieczony. Zgodnie z treścią art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

Następnie stwierdzić należy, iż rzeczona umowa jest umową mieszaną z elementami klasycznego modelu umowy ubezpieczenia na życie i postanowieniami charakterystycznymi dla umów, których celem jest inwestowanie kapitału. Ubezpieczycielem może być krajowy jak i zagraniczny zakład ubezpieczeń, spełniający wymogi określone ustawą o działalności ubezpieczeniowej. Przewidziana umową ochrona ubezpieczeniowa ma jednak z uwagi na sumę ubezpieczenia charakter symboliczny, więc dominuje w niej aspekt kapitałowy uzasadniający pogląd, że cel umowy zakłada istnienie długotrwałego stabilnego stosunku prawnego łączącego strony w celu zgromadzenia jak najwyższego kapitału i uzyskania możliwie najlepszego efektu ekonomicznego dla ubezpieczającego, co zapewnia również ubezpieczycielowi określone korzyści. Stwierdzić zatem należy, że ubezpieczyciel pozostaje zainteresowany jak najdłuższym uiszczaniem przez ubezpieczającego składek w celu ich dalszego inwestowania. Treść umowy ubezpieczenia na życie, tj. prawa i obowiązki ubezpieczyciela oraz ubezpieczającego, określają szczegółowo ogólne warunki ubezpieczenia – wzorzec umowny ustalony przez ubezpieczyciela. Masowy i adhezyjny charakter umów ubezpieczenia wymaga, aby przy ich zawieraniu posługiwać się wzorcami umów. Dlatego też, ubezpieczyciel zobowiązany jest, jeszcze przed zawarciem umowy ubezpieczenia na życie, doręczyć konsumentowi, tj. ubezpieczającemu, konkretny wzorzec umowny, w tym ogólne warunki ubezpieczenia, aby były one wiążące dla drugiej strony (art. 384 § 1 k.c.). Podstawową treść ogólnych warunków ubezpieczenia określa szczegółowo ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

Stosownie do treści art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Umowy te zgodnie z art. 385¹ k.c. podlegają kontroli pod względem zgodności z dobrymi obyczajami oraz interesami konsumentów. Postanowienia umów sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszające interesy konsumenta nie wiążą go. W myśl art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść. Klauzulę generalną zawartą w art. 385¹ k.c. uzupełnia przykładowa lista „niedozwolonych postanowień umownych” zamieszczona w art. 385³ k.c. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule, które uznawane są za sprzeczne z dobrymi obyczajami i zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków i ryzyka między stronami, prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Chodzi tu o takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta), z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają w gorszym (trudniejszym) położeniu. Zamieszczenie w umowie któregoś z postanowień objętych wyliczeniem znacząco ułatwia wykazanie, że wypełnia ono przesłanki „niedozwolonego postanowienia umownego”. Artykuł 385³ k.c. ustanawia domniemanie, że klauzula umowna o określonej treści jest „zakazany postanowieniem umownym”. To „domniemanie” działa „w razie wątpliwości”, a zatem wówczas, gdy pojawią się wątpliwości co do tego, czy dopuszczalne jest posłużenie się określoną klauzulą w obrocie. Wątpliwości te należy przesądzić, z mocy art. 385³

k.c., na rzecz uznania danego postanowienia za niedozwolone. W innych przypadkach przedsiębiorca musi wykazać, że wprowadzona do umowy klauzula, chociaż o „niedozwolonym” brzmieniu, nie kształtuje praw (obowiązków) konsumenta „w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy”. Strona, kwestionując klauzulę wzorca, nie musi jednocześnie przyporządkować jej do jednej z klauzul objętej wyliczeniem. W tym zakresie odpowiedniej kwalifikacji dokonuje Sąd.

Warto dodać, że oceny abuzywności postanowień umownych może dokonać nie tylko – w sposób generalny – (...), ale także sąd w niemal każdym postępowaniu cywilnym i uznać wówczas – na potrzeby konkretnego postępowania, że określone postanowienie jest abuzywne, gdyż wypełnia przesłanki wymienione w omówionych powyżej przepisach i z tego względu nie wiąże konsumenta, będącego stroną danego postępowania. Wyroki (...) i postanowienia w nich wymienione, wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych, stanowią przy tym wskazówkę dla sądu cywilnego, jak i które postanowienie należy ocenić jako niedozwolone, np. poprzez podobieństwo do postanowień już uznanych za abuzywne.

Na podstawie zebranego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego Sąd ustalił, że bezsprzecznie umowa będąca przedmiotem postępowania została zawarta pomiędzy stroną pozwaną będącą przedsiębiorcą a poprzednikiem prawnym powoda będącym konsumentem, jej postanowienia – jako ujęte w generalnym, masowym wzorcu - nie zostały uzgodnione z poprzednikiem prawnym powoda indywidualnie. Pozwany nie zgłaszał nawet wniosków dowodowych na tę okoliczność, a to na nim spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie.

Do jednego ze świadczeń stron należała opłata likwidacyjna, zakwestionowana już wyrokami (...). Artykuł 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej powstaje w chwili wpisania treści postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone. Wpis klauzuli do wskazanego powyżej rejestru oznacza, że jej stosowanie w jakimkolwiek wzorcu umownym jest zakazane. Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r. (III CZP 17/15) wpis postanowienia do rejestru klauzul niedozwolonych ma skutek dla tego przedsiębiorcy, który to postanowienie stosował (a nie innych przedsiębiorców). Na gruncie niniejszej sprawy Sąd miał zatem na uwadze orzeczenia wydane w sprawach z tym samym pozwanym, jak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 czerwca 2012 r. (sygn. akt VI ACa 87/12) oraz wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W. z dnia 7 października 2011 r. (sygn. akt XVII Amc 1704/09) i z dnia 4 czerwca 2012 r. (sygn. akt XVII Amc 974/11). Wówczas sąd stwierdził, iż wysokość opłaty likwidacyjnej powinna być uzależniona jedynie od kosztów, jakie ponosi ubezpieczyciel w związku z wygaśnięciem umowy ubezpieczenia i wykupem jednostek uczestnictwa. Opłata likwidacyjna w wysokości np. 100% czy 90 % środków wypłaconych z subkonta składek regularnych jest niezwykle wygórowana, niezależna od poniesionych przez pozwaną kosztów, nadmiernie obciążająca konsumenta, a tym samym rażąco naruszająca jego interesy. Na uwagę zasługuje okoliczność, iż powyższe postanowienie zostało wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Należy przy tym zaakcentować, że sąd nie tylko zakwestionował owe najwyższe stawki procentowe opłat, ale samą ideę procentowego ustalania tego rodzaju opłat, bez ich szczegółowego powiązania z faktycznymi kosztami. Poza kwestią niedopuszczalności ustalenia spornej opłaty w niniejszej sprawie na poziomie aż 80% wartości środków po ich umorzeniu, nie ulega wątpliwości, że opłata ta została jedynie powiązana z wysokością zgromadzonych środków, a nie z jakimkolwiek kosztami „własnymi” powstałymi w związku z rozwiązaniem przedmiotowej polisy, na co próbował się powoływać pozwany już w tym postępowaniu. Zdaniem sądu tego rodzaju koszty powinien był pozwany ewentualnie sprecyzować i określić już w umowie lub OWU, aby konsument (powód czy też poprzednik prawny powoda) przed podjęciem decyzji o przystąpieniu do umowy miał świadomość i wiedzę odnośnie tych kosztów. Skoro pozwany tego wówczas nie uczynił, formułując jedynie bardzo ogólnikowy i lakoniczny zapis o procentowym powiązaniu opłaty z wysokością zgromadzonych środków na polisie, to spóźnione i bezzasadne jest aktualnie powoływanie się na to, że owa opłata pozostaje w jakimkolwiek związku przyczynowym z rzeczywistymi kosztami. Z całą pewnością podstawę pobrania opłaty likwidacyjnej stanowiły zapisy OWU i polisy, a więc w ryczałtowej wysokości, skoro takie

poprzednik prawny powoda znał przy przystępowaniu do umowy, a te z kolei nie mogły zostać uznane przez Sąd za dozwolone, ponieważ stawiały poprzednika prawnego powoda w nierównej pozycji kontraktowej, były mu narzucone w gotowym wzorcu i rażąco naruszały jego interesy. Nałożenie kilkudziesięcioprocentowej opłaty było bezpodstawne, albowiem opłata ta i tak nie zawierała w umowie (tudzież OWU) żadnego odniesienia (powiązania) do jakichkolwiek prawdziwych kosztów związanych z prowadzeniem (wygaśnięciem) umowy, a zatem nie sposób zakwalifikować jej jako cokolwiek innego, niż jako swoisty rodzaj sankcji za wcześniejsze odstąpienie od umowy (w wysokości uzależnionej od upływu okresu od zawarcia umowy). Tego rodzaju zapis nie może być uznany przez sąd za dozwolony (podobnie Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku wydanym w sprawie XXIV C 141/15). Pobrana od poprzednika prawnego powoda kwota tytułem opłaty likwidacyjnej stanowi sumę o odczuwalnej ekonomicznie wartości gdyż wynosiła ona kwotę 7.735,03 zł (stosując obiektywne przeciętne mierniki w odniesieniu chociażby do aktualnego średniego wynagrodzenia miesięcznego), co Sąd mógł stwierdzić w oparciu o dostępną wiedzę powszechną.

Sąd zatem stanął na stanowisku, że pobranie od poprzednika prawnego powoda kwoty 7.735,03 zł na podstawie niejasno i nieprecyzyjnie sformułowanego zapisu umowy (bez odwołania się do jakichkolwiek kosztów realnych), zawartego w tabeli znajdującej się w masowo używanym wzorcu, naruszyło interesy konsumenta i było sprzeczne z dobrymi obyczajami. Wskazuje się w piśmiennictwie, że pojęcie dobrych obyczajów nie jest współcześnie rozumiane jednolicie. Jedni przyjmują, że są to normy moralne i zwyczajowe stosowane w działalności gospodarczej, inni, iż pojęcie to należy odnieść do postępowania jednostki w określonej dziedzinie, z tym że w każdej sferze działalności wykształcają się własne wzorce dobrych obyczajów. Odnosi się ten termin także do zachowania przedsiębiorców w działalności gospodarczej, ewentualnie również do tradycyjnych kryteriów etycznych, wspólnych dla wszelkich sfer aktywności zarobkowej, także do zasad lojalności (M. J., Nowelizacja Kodeksu cywilnego: kontrola umów i wzorców umownych, M. Praw. 2000, nr 11, s. 701 i cyt. tam autorzy). Podnosi się również, że istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka, sprzeczne z dobrymi obyczajami będą więc takie działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezinformacji, wykorzystania naiwności lub niewiedzy klienta (zob. W. Popiołek (w:) Kodeks..., s. 804). Natomiast termin „interesy” konsumenta proponuje się rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny (na co wskazuje dodatkowo forma liczby mnogiej), ale również przy uwzględnieniu aspektu zdrowia konsumenta i jego bliskich oraz dyskomfortu konsumenta, spowodowanego takimi czynnikami, jak strata czasu, dezorganizacja życia, niewygodna, nierzetelne traktowanie, przykrości, naruszenie prywatności, doznanie zawodu itd.

Należało stwierdzić, że podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia w realiach niniejszej sprawy był całkowicie chybiony. Pozwany stanął na stanowisku, że podstawą dochodzonego roszczenia jest umowa ubezpieczenia, w związku z czym zastosowanie powinien znaleźć art. 819 § 1 k.c. Odnosząc się do tej argumentacji należy wskazać, że bezpodstawnie pobrane świadczenie z tytułu zwrotu opłaty likwidacyjnej winno być zwrócone według konstrukcji zwrotu nienależnego świadczenia w rozumieniu art. 410 § 1 k.c., a odpowiedzialność pozwanego lokuje się w płaszczyźnie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (por. teza 5 wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 kwietnia 2014 r., I ACa 1209/13). Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela przy tym zapatrywanie prawne wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku, iż przewidziany w art. 411 pkt 1 k.c. wyjątek dotyczący świadczeń spełnionych w wykonaniu nieważnej czynności prawnej obejmuje także świadczenia spełnione w wykonaniu niewiążącego konsumenta postanowienia umownego (art. 385¹ § 2 k.c.), gdyż w przeciwnym razie powstałaby luka w prawie. Zatem jakkolwiek roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia w warunkach *conditio sine causa* lub *condictio causa finita* powstaje zawsze na tle stosunku umownego i jest z nim nieodzownie funkcjonalnie związane, nie jest jednak roszczeniem wynikającym z umowy, źródłem jego powstania nie jest bowiem wola stron ale przepis umowny, regulujący obowiązki występujące na skutek upadku umowy. Nie obejmuje go zatem termin przedawnienia stosowany do roszczeń z umowy ubezpieczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 596/12). W rezultacie za nieuzasadnione należało uznać żądanie pozwanego, aby w przedmiotowej sprawie zastosowanie znalazł przepis art. 819 k.c., bowiem dotyczy on wyłącznie roszczeń z umów ubezpieczenia a które dodatkowo powstały z zajściem określonego zdarzenia ubezpieczeniowego, z którym niewątpliwie nie mamy do czynienia w tymże stanie faktycznym. Przyjąć należało, że termin przedawnienia roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia zgodnie z zasadami ogólnymi z art. 118 k.c. wynosi 10 lat, zatem nie mógł on upłynąć do dnia, w którym

nastąpiło jego przerwanie w sprawie niniejszej tj. do dnia wniesienia pozwu – tj. 10 listopada 2015 r. Z tej racji zarzut przedawnienia był niezasadny.

Niezasadny był także forsowany przez pozwanego zarzutu zużycia przez niego korzyści względem powoda w ten sposób, że nie jest już wzbogacony. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r., Sąd ten wskazał: „Jeżeli natomiast w zamian za użytą korzyść wzbogacony uzyskał do swojego majątku jakąkolwiek inną korzyść majątkową (np. mienie czy zwolnienie z długu, który w ten sposób spłacił), nie można uznać, że nie jest już wzbogacony, bowiem w wyniku dokonania tego wydatku, w jego majątku pozostaje korzyść w postaci zwiększenia aktywów bądź zmniejszenia pasywów” (V CSK 320/09, LEX nr 688053; por. także wyrok SN z dnia 2 lutego 2012 r., II CSK 670/11, LEX 11311124). Sąd doszedł do przekonania, że wskutek pobrania ze środków powoda (poprzednika prawnego powoda) opłaty likwidacyjnej pozwany dokonał uregulowania swojego długu wobec agenta z tytułu ustalonej na mocy umowy z agentem wysokości należnej mu prowizji, zatem zmniejszył swoje pasywa. Ponadto pokrył szereg zobowiązań względem pracowników oraz podmiotów trzecich, o których to zobowiązaniach przyznał wprost w odpowiedzi na pozew. Z tych względów podnoszony przez pozwanego argument jest niezasadny.

Mając na względzie wszystkie powyższe okoliczności Sąd w punkcie 1. wyroku na podstawie art. 385¹ § 1 i 2 k.c., art. 385³ pkt 12 k.c., a także art. 405 k.c., zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7735,03 zł tytułem zwrotu opłaty likwidacyjnej nienależnie potrąconej na podstawie klauzuli abuzywnej.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek stanowi przepis art. 481 § 1 k.c. w brzmieniu od dnia 01 stycznia 2016 r. Odnosząc się do oceny zasadności zgłoszonego żądania zapłaty odsetek należy wskazać, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy. Zatem termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez wierzyciela. W konsekwencji żądanie odsetek w przypadku bezpodstawnego wzbogacenia zasadne jest dopiero od chwili wezwania dłużnika przez wierzyciela na podstawie art. 455 k.c. do zwrotu wzbogacenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 roku, sygn. I CKN 316/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 117 i z dnia 3 lutego 2006 roku, sygn. I CSK 17/05).

Analiza materiału dowodowego zaoferowanego przez strony prowadzi do wniosku, iż pierwszym pismem, w którym powód wezwał pozwanego Towarzystwo (...) do spełnienia świadczenia w rozumieniu art. 455 k.c. był pozew w niniejszej sprawie, który doręczono pozwanemu dopiero w dniu 30 grudnia 2015 r. (zpo - k. 79). Przyjąć należy, iż dopiero w tym dniu pozwany zapoznał się z treścią żądania powoda. Z żadnych pism złożonych do akt sprawy nie wynika zasadność początkowej daty naliczania odsetek wskazana w pozwie, tj. dnia 20 stycznia 2012 r. Brak jest w aktach jakichkolwiek wcześniejszych wezwań do zapłaty. Jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości, że rolę wezwania do spełnienia świadczenia można przypisać doręczeniu dłużnikowi odpisu pozwu, w którym stosownie do art. 187 § 1 k.p.c. zostaje dokładnie określone żądanie, a w sprawach o prawa majątkowe – dochodzona kwota pieniężna. Taka samą rolę należy przypisać pismu procesowemu, które wskazuje takie żądanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r., sygn. akt II PK 24/12, LEX nr 1232773). Dodatkowo Sąd przyjął, że pozwany winien spełnić dochodzone roszczenie w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania (pозwu), albowiem taki okres był zdaniem Sądu wystarczający, zważywszy na rodzaj i rozmiar świadczenia. W tym czasie pozwany mógł przygotować przedmiot świadczenia do wydania powodowi, czego jednak nie uczynił. Zatem dopiero od dnia 07 stycznia 2016 r. pozwany zdaniem sądu pozostaje w opóźnieniu uzasadniającym zasądzenie odsetek ustawowych. Dalej idące żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 20 stycznia 2012 r. r. do dnia 06 stycznia 2016 r. podlegało oddaleniu, jako bezzasadne (punkt 2. sentencji wyroku).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę jest obowiązana zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Niewątpliwie przegraną w niniejszej sprawie jest strona pozwana, która uległa w całości co do należności głównej. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 1.604,00 zł składają się: koszty zastępstwa procesowego powoda przez radcę prawnego w kwocie 1.200,00 zł których wysokość Sąd ustalił w oparciu o § 6 punkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j. t. Dz. U. z 2013 r. poz. 490), mającego zastosowanie w niniejszej sprawie na podstawie przepisów przejściowych, powiększone o opłatę sądową od pozwu w wysokości 387,00 zł oraz kwota 17,00 zł z tytułu uiszczonej opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa.

Mając na względzie powyższe motywy na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikowi pozwanego (bez pouczenia o apelacji).

W., dnia 18/05/2016 r.